

2014 YILININ II. YARISINDA SEKTÖRLERE İLİŞKİN FIRSATLAR VE RİSKLER

2014 yılında küresel ekonomik aktivitedeki toparlanma eğilimi beklenenden daha yavaş olmasına rağmen halen devam etmektedir. Küresel büyüme önemli ölçüde gelişmiş ülkelerden kaynaklanırken, gelişmekte olan ekonomiler kriz sonrası döneme kıyasla daha sınırlı bir katkı sağlamaktadır. ABD’de ekonomik aktivite geçen kış yaşanan olumsuz hava koşulları nedeniyle zaman zaman sekteye uğramış olsa da ekonomideki büyüme eğilimi sürmekte, Euro Alanı’nda ise ekonomik büyüme henüz istenilen seviyeye ulaşmamasına rağmen Almanya ve Fransa gibi merkez ülkelerin etkisiyle devam etmektedir. Öte yandan, 2014 yılında Çin başta olmak üzere gelişmekte olan ekonomiler bir miktar ivme kaybetmiştir. ABD Merkez Bankası (Fed) başta olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikası uygulamaları geçtiğimiz dönemde küresel risk algısının seyrinde etkili olmuştur. İlk etapta Fed’in para politikasından çıkış stratejisinin yarattığı belirsizlik gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye hareketlerini olumsuz yönde etkilerken, ABD’de ekonomik aktivitenin ilk çeyrekte zayıf bir performans sergilemesi faiz artışı beklentilerini ötelemiş ve risk iştahının yeniden artmasında etkili olmuştur. Ayrıca, gevşek para politikasını sürdüren Japonya’ya ek olarak Avrupa Merkez Bankası (ECB) da bölge ekonomisine ilişkin aşağı yönlü riskleri bertaraf etmek için parasal genişleme yönünde yeni adımlar atmıştır. Rusya ile Ukrayna arasındaki gerginlikler ve Irak’ta yaşanan iç karışıklıklar enerji fiyatları üzerindeki baskıyı artırmış ve küresel ekonomiye ilişkin aşağı yönlü yeni risk unsurları olarak belirginleşmiştir.

2014 YILININ II. YARISINDA SEKTÖRLERE İLİŞKİN FIRSATLAR VE RİSKLER

2014 yılı başında Fed'in para politikasında yürüttüğü normalleşme süreci, yurt içindeki belirsizlikler ve jeopolitik endişeler nedeniyle Türkiye'ye yönelik sermaye akımları hız kesmiş ve Türkiye ekonomisine yönelik risk algısı artmıştır. Artan risk algısına rağmen Türkiye ekonomisi 2014 yılının ilk çeyreğinde %4,3'lük bir büyüme kaydetmiştir. Bu dönemde, 2013 yılına kıyasla büyüme kompozisyonunda farklılaşma gözlenmiş, tüketim harcamalarının büyümeye katkısı azalırken, net ihracatın katkısı belirginleşmiştir. Bu durum, TCMB'nin sıkılaştırıcı yöndeki para politikası uygulamalarının ve BDDK'nın tüketici kredileri ile kredi kartlarına ilişkin aldığı tedbirlerin büyüme üzerinde sınırlı da olsa etkisini teyit etmektedir. Öte yandan, Mart ayı sonundaki yerel seçimlerin ardından siyasi belirsizliğin azalmasıyla Türkiye'ye yönelik sermaye girişleri yeniden hız kazanmıştır. TCMB'nin faiz indirimlerinin iç talebi canlandıracağı ve ECB'nin aldığı kararlarının net ihracatımızı olumlu etkileyeceği öngörüsü paralelinde Türkiye ekonomisindeki büyüme eğiliminin önümüzdeki dönemde de devam etmesini bekliyoruz. En önemli ikinci ihraç pazarımız olan Irak'ta yaşanan gelişmelerin ise, kalıcı olması durumunda özellikle kısa vadede ekonomi üzerinde aşağı yönlü bir risk unsuru olabileceği düşünülmektedir.

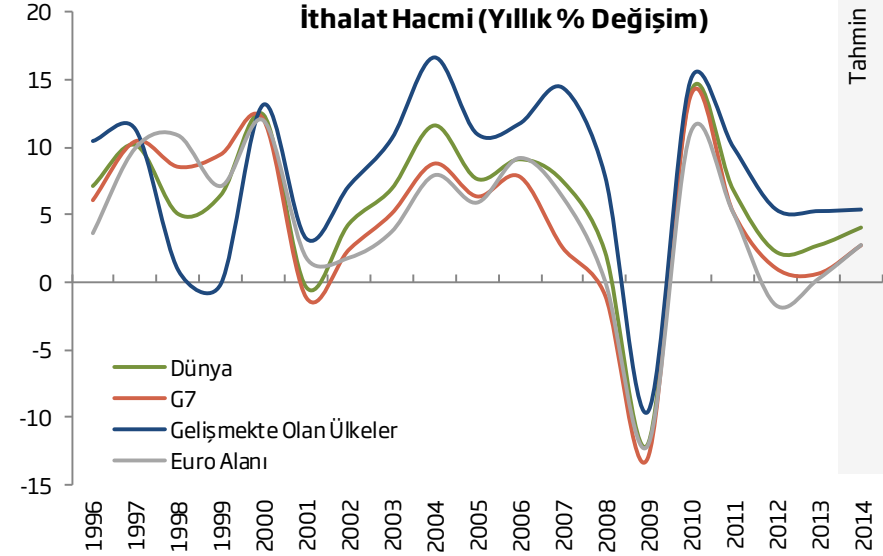
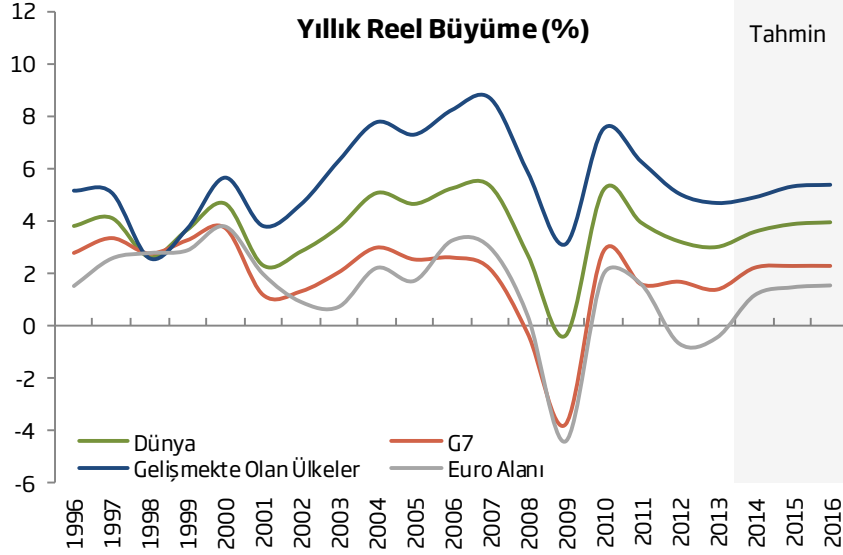
Bu çalışmada, Türkiye ve Dünya ekonomilerine ilişkin genel değerlendirmelerin yanı sıra Türkiye'de sektörler itibarıyla fırsatlar ve riskler özetlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

- 4 KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER - Büyüme / İthalat Hacmi
- 5 İHRACAT PAZARLARINDAKİ GELİŞMELER - Büyüme
- 6 TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER - Büyüme / Sanayi Üretimi ve KKO / Sanayi Üretimi ve GSYH / İç Talep / Dış Ticaret
- 11 FIRSATLAR
- 12 RİSKLER
- 14 GENEL DEĞERLENDİRME

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

BÜYÜME VE İTHALAT HACMİ

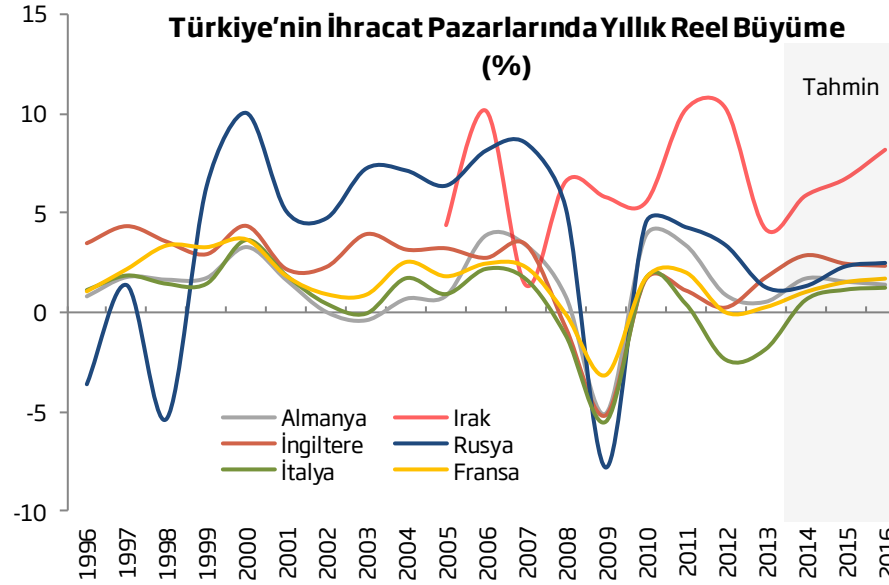

Kaynak: IMF WEO Veri Tabanı (Nisan 2014)

- Uluslararası Para Fonu (IMF) 8 Nisan'da yayımladığı "Dünya Ekonomik Görünüm" raporunda bir önceki raporun yayımlandığı Ekim dönemine kıyasla gelişmiş ülkelerde mali konsolidasyon sürecinin yavaşladığını, bu ülkelerdeki yüksek kamu borcunun sürdürülebilirliğine ilişkin endişelerin zayıfladığını ve bankacılık sektörünün daha sağlam bir görünüm arz ettiğini belirtmiştir.
- IMF ekonomik aktivitenin özellikle gelişmiş ülkelerin desteği ile küresel ölçekte güç kazandığını ve 2014-2015 yıllarında bu eğiliminin devam etmesinin beklendiğini ifade etmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda ise ekonomik aktivitenin öngörülenden daha zayıf seyrettiğini ifade eden IMF, jeopolitik risklerin arttığına dikkat çekmiştir. 2014 yılı için küresel ekonomik büyüme tahminini %3,6 (Ocak ayı ara dönem raporu tahmini: %3,7) olarak açıklayan IMF, gelişmiş ülkeler için yapmış olduğu %2,2'lik büyüme tahminini korumuştur. IMF gelişmekte olan ekonomilerin de bu dönemde %4,9 oranında (Ocak ayı ara dönem raporu tahmini: %5,1) büyüyeceğini tahmin etmektedir.

İHRACAT PAZARLARINDAKİ GELİŞMELER

BÜYÜME

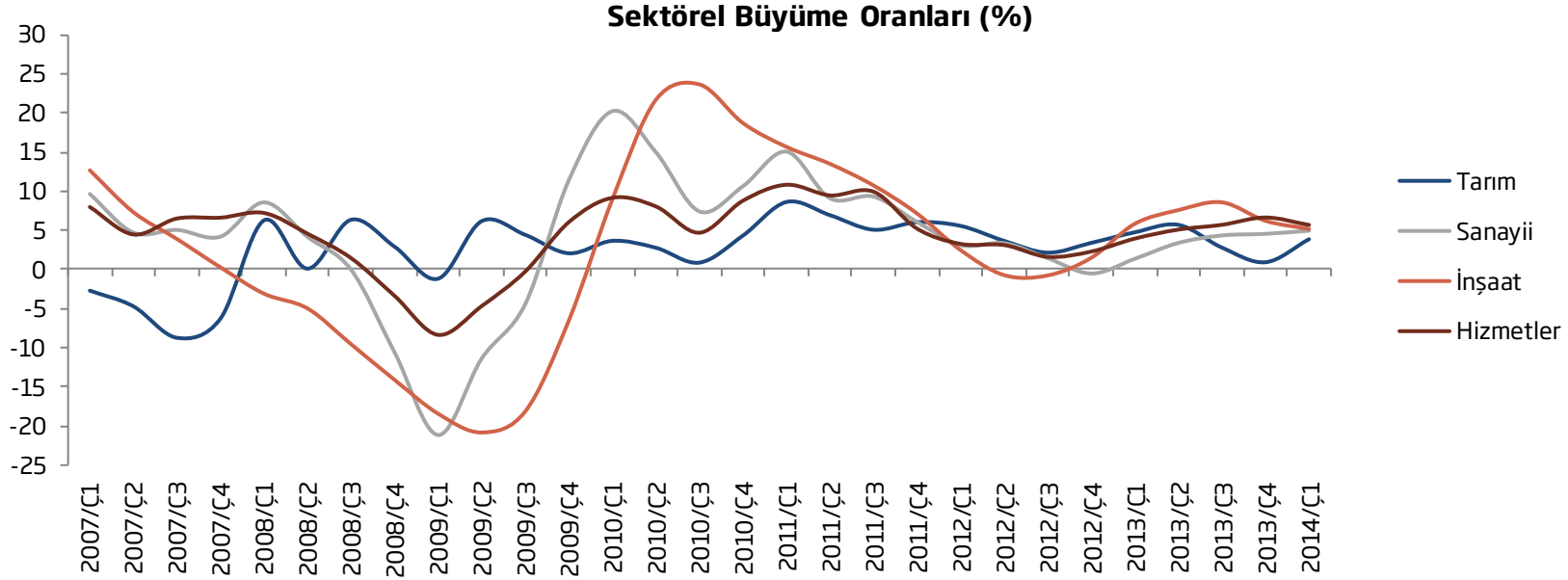

Kaynak: IMF WEO Veri Tabanı (Nisan 2014)

- Son yıllarda Türkiye'nin ihracatında Almanya, Irak, İngiltere, İtalya, Fransa ve Rusya öne çıkmaktadır. Bu ülkelerden İtalya ile ekonomik yaptırımlara maruz kalan İran dışındakilerin 2013'ü büyümeyle kapattıkları görülmüştür. IMF'nin Nisan ayında yaptığı tahminlere göre 2014 yılında bu ülkelerin büyüme hızının artacağı tahmin edilmektedir.
- İran'la ABD arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleşmesi yönünde atılan adımlar, bu ülkeye uygulanan ambargonun hafiflemesini sağlamıştır. Bu ülkenin 2014'ten itibaren büyümeye geçeceği, Türkiye ile İran arasındaki dış ticaret hacminin artacağı tahmin edilmektedir.
- Avrupa ülkelerinin kademeli biçimde toparlanmaya devam ediyor olmalarıyla, AB ekonomilerinin Türkiye'nin ihracatındaki payının arttığı izlenmektedir. Öte yandan, Irak'ta IŞİD kaynaklı gelişmelerin bu ülkenin büyüme hızını belirgin biçimde aşağı çekeceği ve bu ülkeye yönelik ihracatı olumsuz yönde etkileyebileceği tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

BÜYÜME

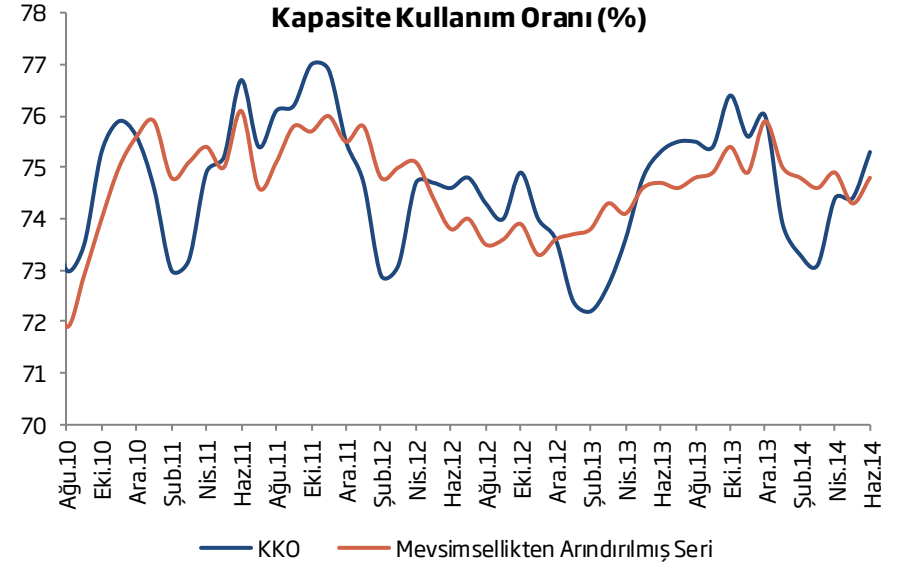
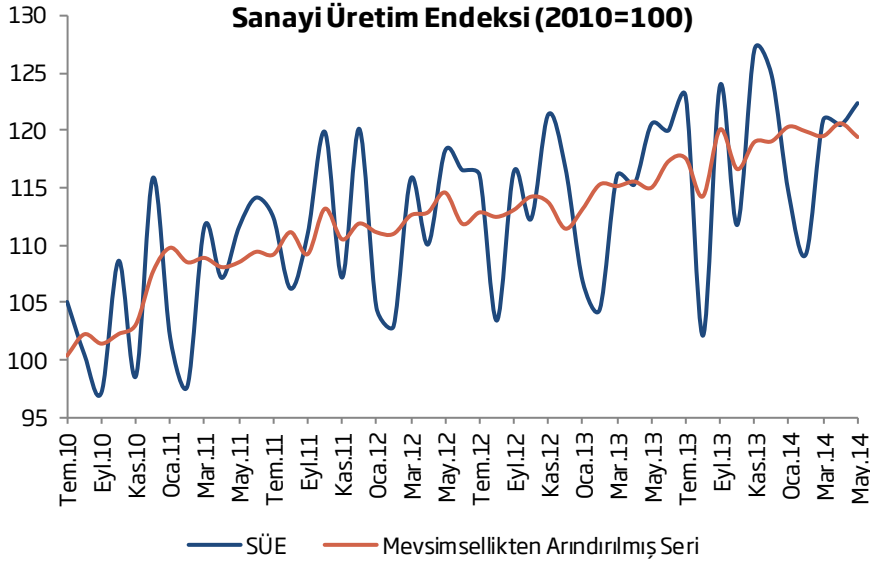

Kaynak: TÜİK

- Türkiye ekonomisi 2014 yılının ilk çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre %4,3 büyümüştür. İlk çeyrekte, BBKD tarafından alınan önlemler ve sıkı para politikası uygulamaları paralelinde özel tüketim harcamaları hız kesmiştir. Bu dönemde, siyasi belirsizlikler ve iç talepteki yavaşlamanın etkisiyle özel sektörün yatırım harcamaları da gerilemiştir. İlk çeyrek büyümesine en büyük katkı ise ihracat kaleminden gelmiştir. Bu dönemde net ihracat yıllık bazda %11,4 artarak büyümeye 2,7 puan katkı sağlamıştır.
- GSYH'de en fazla ağırlığa sahip olan hizmetler sektörü, ilk çeyrekte yıllık bazda %5,7 ile en hızlı büyümeyi kaydetmiş; onu sırasıyla %5,2 ile inşaat, %5 ile sanayi ve %3,9 ile tarım sektörü izlemiştir. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla büyüme oranında en hızlı artış sanayi sektöründe kaydedilirken, tarım ve inşaat sektörlerindeki büyümenin görece yavaşladığı görülmüştür.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

SANAYİ ÜRETİMİ VE KKO

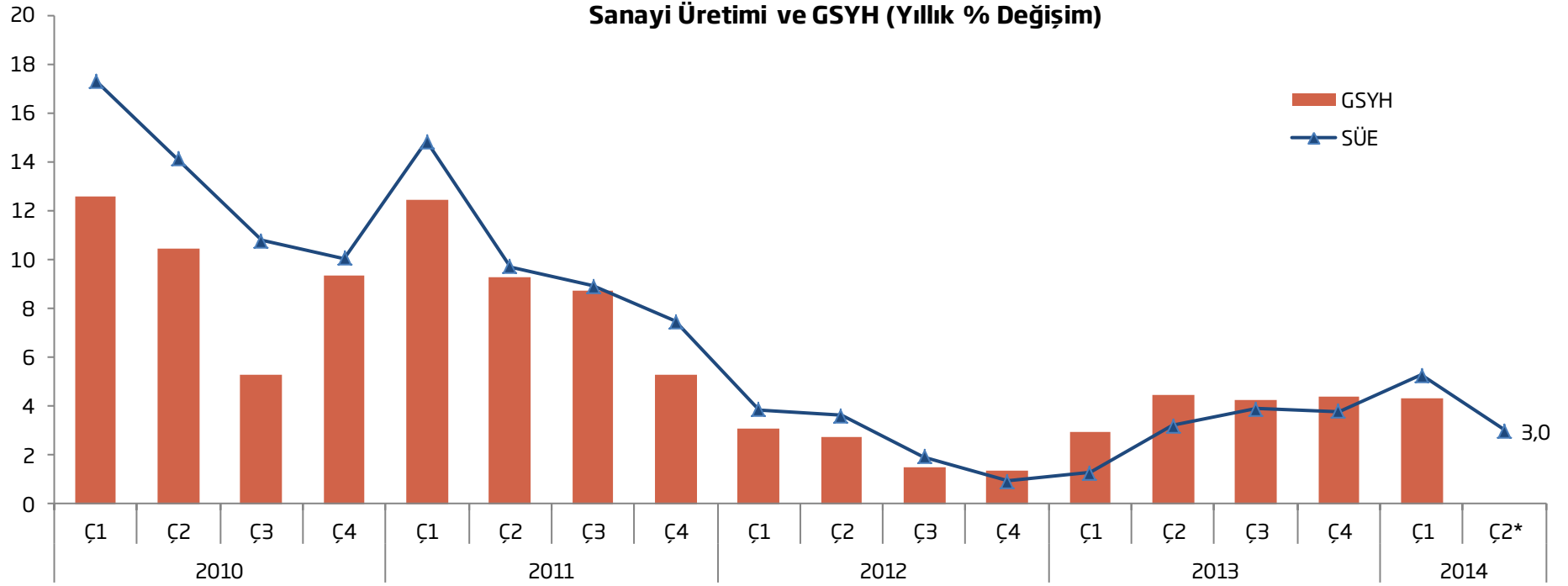
Kaynak: TÜİK

- Sanayi üretimi Ocak-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,3 artmıştır. Mevsim etkisinden arındırılmış seriler de, sanayi üretiminde yılın ilk yarısında yukarı yönlü bir seyre işaret etmektedir.
- Yerel seçimler sonrasında gündeme gelen piyasa faiz oranlarındaki gerilemenin iç talep üzerindeki baskıyı kısmen hafifleterek sanayi üretimini olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

- 2014'ün ilk çeyreğinde 2013 yılsonuna göre aşağı yönlü bir seyir izleyen KKO, ikinci çeyrekte toparlanmaya başlamıştır. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre ise, KKO'nun, sanayi üretimindeki yavaşlamaya paralel olarak ikinci çeyrekte bir önceki çeyreğe göre bir miktar gerilediği görülmüştür.
- Euro Alanı ekonomilerindeki toparlanmanın ihracatçı sektörler olumlu yansıması beklenmektedir. Irak pazarı kaynaklı riskler ise sanayi üretimi ve kapasite kullanımındaki artışı sınırlayabilecektir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

SANAYİ ÜRETİMİ VE GSYH

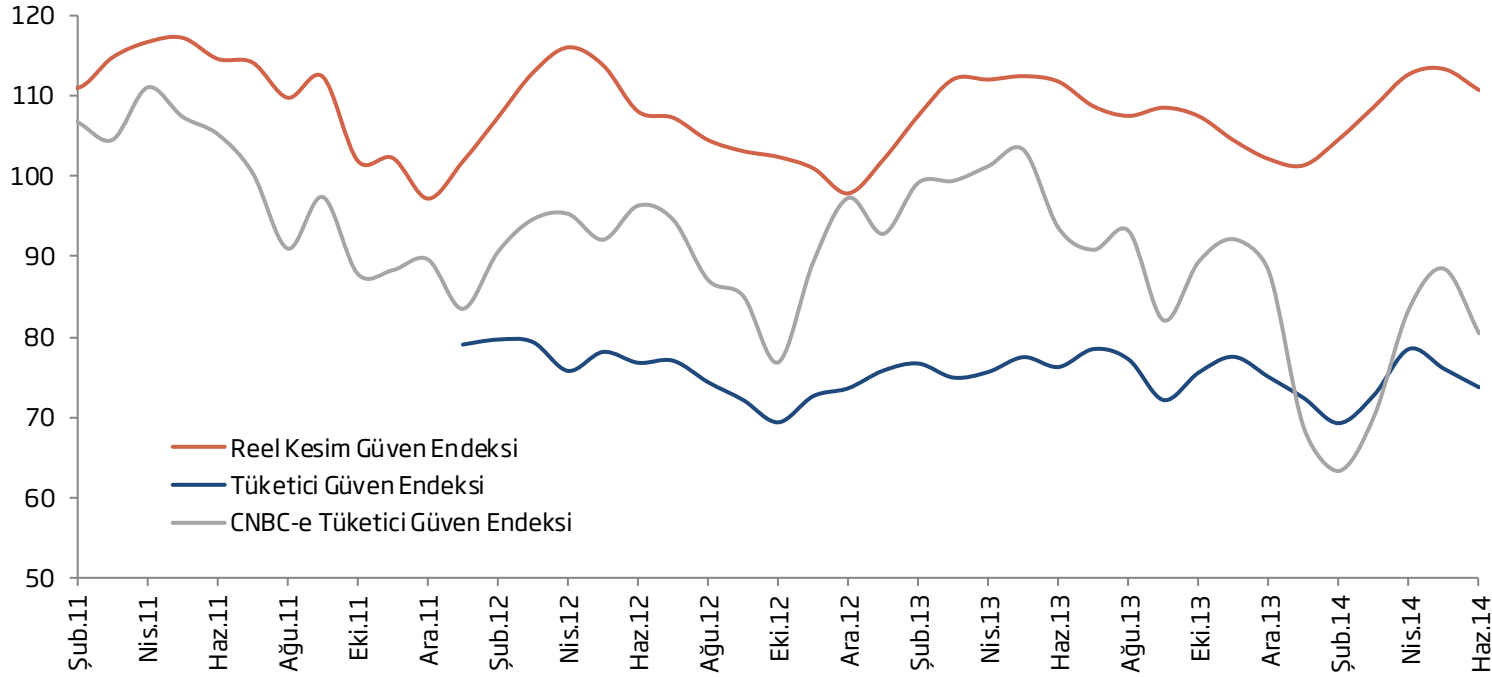
Kaynak: TÜİK

* 2014 Nisan-Mayıs ayları sanayi üretimi endeksinin ortalamasının bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde değişimi.

- 2014'ün ilk çeyreğinde yukarı yönlü bir seyir izleyen sanayi üretim endeksi yılın 2. çeyreğinde bir miktar hız kesmiştir.
- İç talebin ılımlı seyrinin ve net ihracatın pozitif katkısının yılın 2. yarısında da süreceği varsayımı altında, GSYH'nin yılsonu itibarıyla %4 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

İÇ TALEP

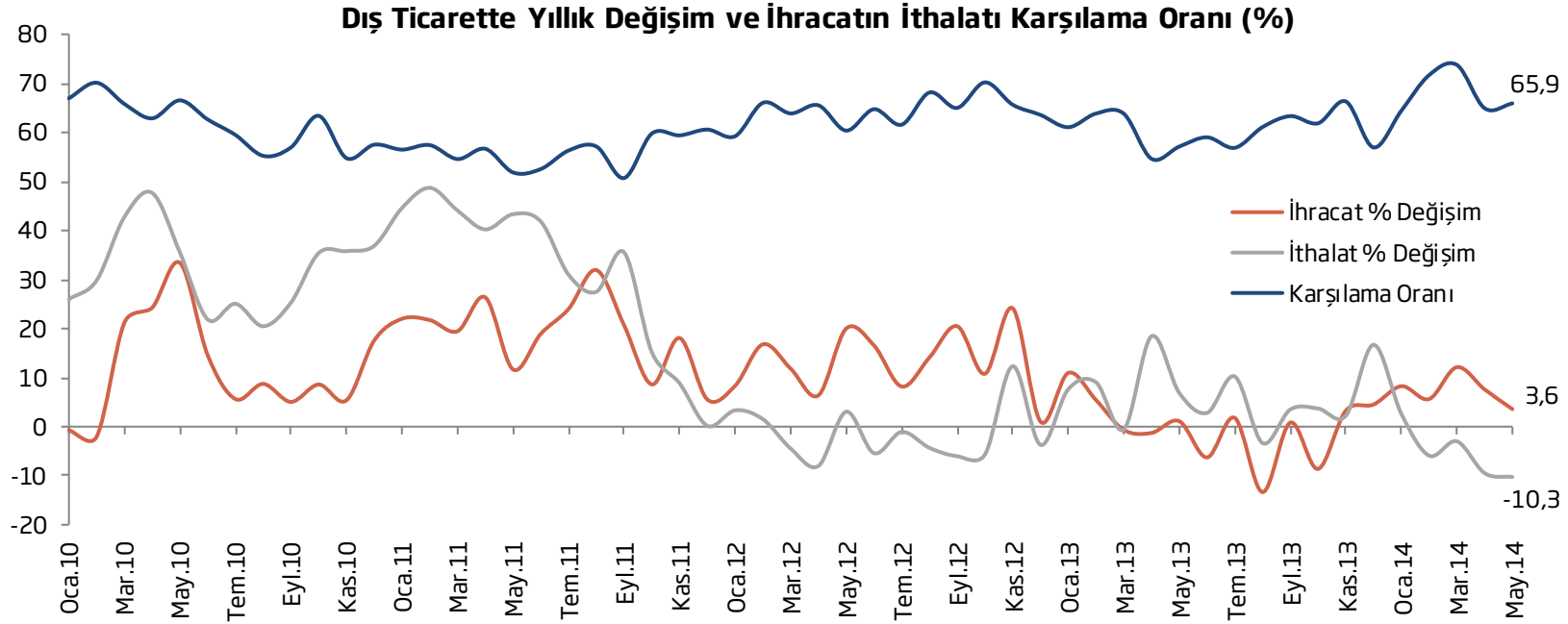

Kaynak: TCMB, TÜİK, CNBC-e

- 2013'ün son çeyreğinde artan siyasi gerginliğin yanı sıra Fed'in para politikasına ilişkin gelişmeler TL'nin döviz kurları karşısında değer kaybını hızlandırmış ve TCMB'yi sıkılaştırıcı para politikası tedbirleri almak zorunda bırakmıştır. Yılın ilk aylarında, devam eden siyasi riskler ile kurlarda ve faiz oranlarında yaşanan yükselişin etkisiyle tüketici güven endeksleri önemli ölçüde gerilemiştir. 30 Mart seçimlerinin ardından siyasi risklerin önemli ölçüde bertaraf edilmesi tüketici güveninde yaşanan kayıpların giderilmesini sağlamışsa da Haziran ayında tüketici güven endekslerinin yeniden gerilediği dikkat çekmektedir.
- Siyasi risklere ve TL'deki değer kaybına rağmen Reel Kesim Güven Endeksi yılın ilk yarısını yükselişle kapatmıştır. Önümüzdeki dönemde ise, Orta Doğu'daki önemli ihrac pazarlarında yaşanan karışıklıkların reel kesim güveninde aşınma yaratacağı düşünülmektedir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

DIŞ TİCARET

Kaynak: TÜİK

- Yılın ilk beş aylık döneminde ihracat yıllık bazda %7,4 oranında artarken, ithalat %5,6 oranında azalmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı Mayıs sonu itibarıyla %65,9 olurken, dış ticaret açığı %24,9 gerileyerek 31,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir.
- Euro Alanı'nda uygulanmakta olan genişleyici yöndeki para politikası paralelinde bölge ekonomilerinde toparlanma eğiliminin devam etmesi ve bu çerçevede Türkiye'nin ihracatındaki olumlu görünümün yılın kalan bölümünde de sürmesi beklenmektedir. Diğer taraftan, son dönemde Irak'ta yaşanan gelişmelerin Türkiye'nin ihracat performansını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Gerek Irak'a gerekse Irak üzerinden diğer Orta Doğu ülkelerine gerçekleştirilen ihracat göz önüne alındığında, dış ticaret açığındaki toparlanmanın önümüzdeki dönemde bir miktar baskı altında kalabileceği tahmin edilmektedir.

FIRSATLAR

- Yurt genelinde büyüklüğü 14,8 milyar hektara ulaşan meraların ilerleyen dönemde kentsel dönüşüm kapsamına alınması planlanmaktadır. Bu durumun tarım ve hayvancılık sektörüne olumsuz yansımaları beklenirken, yeni imar alanı yaratması bakımından inşaat sektörüne olumlu yansımaları olacağı tahmin edilmektedir.
- İnşaat ve taahhüt sektörünün, önümüzdeki dönemde kentsel dönüşümün yanı sıra 3. Havalimanı, 3. Köprü, İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi vb. mega projeler ve Kamu-Özel İşbirliği ile yapılan şehir hastaneleri gibi büyük ölçekli projeler ile büyüyeceği öngörülmektedir. Yüksek Hızlı Tren (YHT) projeleri ve demiryolu inşaatı, köprü, tünel ve otoyol bağlantıları ile spor merkezlerine dönük yatırımlarının da devam edeceği tahmin edilmektedir.
- Yüksek yatırım tutarlarına sahip hizmet ve altyapı projelerinin fizibilitelerinde finansman konusu öne çıkmaktadır. Bu konuda getirilen Hazine garantörlüğü gibi çözümlerin söz konusu projelere yönelik yatırımları olumlu etkilemesi beklenmektedir.
- Elektrik enerjisi üretiminde yatırımların artması beklenmektedir. Enerjide yerli kaynak kullanımının ve yenilenebilir enerjinin teşvik edilmesi, özellikle rüzgâr, jeotermal ve hidroelektrik santrallerine yönelik yatırımların öne çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca, nükleer enerji santrallerinin kurulmasıyla ilgili çalışmalara da devam edilmektedir.
- Elektrik enerjisinde, tüketim tarafında da serbestleşme artmaktadır. Dağıtım ve perakende satış şirketlerinin yanı sıra doğrudan toptan satış şirketlerinden hizmet alınabilmesine olanak sağlayan serbest tüketici limiti her yıl düşürülmektedir. 2015 yılı itibarıyla limitin sıfırlanması ve tüm kullanıcıların bu uygulamadan yararlandırılması hedeflenmektedir.
- Önümüzdeki dönemde tamamlanması planlanan ve Şahdeniz sahasında üretilen doğalgazı Türkiye'ye taşıyacak olan Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) projesinin, sektördeki faaliyete ivme kazandıracığı tahmin edilmektedir. Ayrıca, İGDAŞ'ın özelleştirilmesi sürecinde ilerleme kaydedilmesi beklenmektedir.
- 2012 yılının sonunda yürürlüğe giren "Factoring ve Finansman Şirketleri Kanunu"nun finansal kiralama ve factoring şirketlerinin ciroları üzerinde olumlu etkisi olmuştur. Kanun'un operasyonel kiralamaya imkân vermesi ve son dönemde makine sektörünün hemen tüm alt kollarını kapsayacak şekilde leasingde KDV oranının %1'e indirilmiş olması finansal kiralama sektörünün hızlı büyümesine neden olmuştur. Söz konusu etkilerin önümüzdeki dönemde de devam etmesi beklenmektedir. Ancak, factoring şirketlerinin yabancı para yükümlülüklerinin fazla olması sektörün dış etkilere karşı kırılganlığını artırmaktadır.
- Avrupa Birliği ekonomilerinin toparlanmaya devam etmeleriyle birlikte hazır giyim, otomotiv, makine-teçhizat başta olmak üzere bölgeye ihracat yapan sektörlerin bu durumdan olumlu etkilenebileceği değerlendirilmektedir.
- Küresel ölçekte demir çelik arzında oluşan fazla ile birlikte Çin başta olmak üzere başlıca çelik üreticisi ülkelerin rekabetçi fiyatlarla dünya piyasalarına yönelmeleri, iç pazarda ithalatın ucuzlamasını sağlamaktadır. Hâlihazırda kullandıkları nitelikli çeliği ağırlıklı biçimde ithal eden otomotiv imalatı ile ev aletleri imalatı sektörleri oluşan yeni pazar koşullarında girdi maliyetlerini düşürebilme şansı bulmuştur.

RİSKLER

- Türk müteahhitlerin Irak'taki faaliyetlerinin bu ülkede yaşanan gelişmelerden olumsuz etkilenmesi söz konusudur. Türkiye Müteahhitler Birliği'nin (TMB) yaptığı açıklamaya göre, Irak pazarında çok sayıda küçük ve orta ölçekli firmanın da faaliyet gösterdiği ve çatışmaların yaşandığı bölgelerde firmaların birçoğunun faaliyetlerini durdurdukları belirtilmektedir. Diğer taraftan, Türk firmaları tarafından üstlenilen taahhüt projelerinin büyük bölümünün Kuzey Irak'ta gerçekleştirildiği, Musul dışındaki şantiyelerde faaliyetin kısmen sorunsuz bir şekilde devam ettiği bildirilmektedir.
- Çimento, beton ve alçı üreticilerinin, Irak pazarındaki daralmadan ihracat kanalı yoluyla olumsuz etkilenebileceği düşünülmektedir.
- Sağlık Bakanlığı tarafından uygulamaya konan yeni düzenleme, hastanelerin "hasta mahremiyeti ve bilgilerinin gizliliği ilkelerinin" ihlal edildiğinin ve/veya suç olarak kabul edilen tıbbi işlemlerin yapıldığının tespiti halinde uyarıdan faaliyeti durdurmaya kadar giden cezalara tabi tutulmasını öngörmektedir. Bu durumun, hastanelerin çalışma koşullarının sıkılaşmasına neden olabileceği düşünülmektedir.
- Sağlık Bakanlığı'nın yeni düzenlemesine göre, özel sağlık kuruluşlarında aynı binada hastane, eczane ve gözlükçü açılması yasaklanmıştır. Ayrıca, özel tıp merkezlerinin denetim koşullarının sıkılaştırılacağı, olağan denetimlerin yanı sıra habersiz denetimlerin de söz konusu olacağı belirtilmiştir. Sözü geçen uygulama değişikliğinin, sektörün çalışma koşullarına olumsuz yansiyebileceği düşünülmektedir.
- Dışçılığa ait araç-gereç imalatı sektörünün ihracatının, Irak pazarındaki daralmadan olumsuz etkilenebileceği tahmin edilmektedir.
- EPDK'nın Haziran ayında yaptığı açıklamada, hâlihazırda LPG için uygulanan tavan fiyat uygulamasının, benzin ve mazot için de tekrar geçerli hale getirilebileceği belirtilmiştir. Uygulamanın gerçekleşmesi halinde, akaryakıt dağıtım şirketleri ile bayilerin gelirlerinin olumsuz etkileneceği tahmin edilmektedir. EPDK bayi ve dağıtım kârı sınırının aşılması konusunda şirketlere uyarılarda bulunurken, firmalar ise Suriye'den kaçak akaryakıt temin edilmesi sorununa dikkat çekmektedir.
- Elektrik Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılmasını öngören yasa tasarısında, elektrik dağıtım bölgelerinde kayıp-kaçak hedef oranlarının yeniden belirlenmesi öngörülmüştür. Söz konusu değişikliğin, dağıtım firmalarının kârını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmektedir. Bu durum, dağıtım şirketlerinin ihalelerde verdikleri teklifleri mevcut kayıp-kaçak hedef oranlarını dikkate alarak belirlemesinden kaynaklanmaktadır.
- Son yıllarda demir-çelik sektöründe oluşan üretim fazlası ve zayıflayan iç talep nedeniyle Çin, ihrac pazarlarını genişletme yoluna gitmektedir. Çin'in girdiği pazarlar arasında özellikle inşaat ve altyapı faaliyetlerinin fazla olduğu Orta Doğu ülkeleri öne çıkmaktadır. Türkiye'nin yoğun biçimde ihrac ettiği uzun çelik ürünlerinde Çin menşeli firmaların fiyat kırarak pazar elde ettikleri ve Türk demir çelik firmalarının bu bölgelerde pay kayb ettikleri görülmektedir. Buna ek olarak, bölge ekonomilerinde faal olan Türk inşaat firmalarının son dönemde yeni iş yaratma hacmindeki düşüş de Türkiyeli demir çelik üreticilerinin tercih edilirliliğini azaltmaktadır.
- ABD ve Kanada başta olmak üzere birçok ülkenin Türk çelik boru sektörüne karşı koruma önlemleri uyguladığı bilinmektedir. Orta Doğu'ya dönük ihracatın azalması durumunda sektörün yeni pazar yaratma kabiliyetinin diğer sektörlerle göre düşük olacağı değerlendirilmektedir.

RİSKLER

- Döviz kurlarında yaşanan dalgalanma, yüksek oranda hammadde ithal eden sektörleri döviz riskiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Stoklu çalışmak zorunda olan ana metal ve otomotiv gibi sektörlerin maruz kaldığı riskin görece fazla olduğu değerlendirilmektedir.
- Ulusal Süt Konseyi, yılda iki kez süt sanayicilerinin çiğ süt için ödeyecekleri tavan fiyatı belirlemektedir. Ağustos 2013'ten Şubat 2014'e kadar 1 TL olarak belirlenmiş olan çiğ sütün litre fiyatı, Ulusal Süt Konseyi'nin Ocak ayı içinde aldığı karara göre 1,05 TL'ye yükseltilmiş, sonrasında ise Haziran ayında yılsonuna kadar uygulanacak tavan fiyat 1,15 TL olarak belirlenmiştir. 10 aydır artış eğiliminde olan yem fiyatları nedeniyle besiciler zor durumda kalırken, sürdürülebilir bir süt yem paritesi yakalanabilmesi için süt fiyatlarının daha da yükselmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Son dönemde yükselen kırmızı et fiyatları neticesinde yakın dönemde besilik hayvan ithalatına olanak sağlanması beklenmektedir. Fiyatların düşürülmesi için yapılacak uygulamaya göre besicilerin yurtiçinden aldıkları hayvan sayısı kadar gümrüksüz hayvan ithalat izni alacağı tahmin edilmektedir. Bu durumun et fiyatları üzerinde nispeten düşürücü etkisi olmakla birlikte, ithalat konusunda imkanları kısıtlı olan küçük ve orta büyüklükteki besicilerin zor durumda kalabileceği öngörülmektedir.
- 2013 yılı itibarıyla gıda ürünleri ve içecekler sektörü 2,7 milyar USD'lik ihracatı ile Türkiye'nin Irak'a yönelik ihracatında ilk sırada yer almıştır. Aynı zamanda, Irak % 25,5'lik payı ile Türkiye'nin bu ürün grubunda gerçekleştirdiği ihracatın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu ürünler et, sebze, meyve, yumurta ve tahıl ürünleri gibi ağırlıklı olarak işlenmemiş/yarı işlenmiş gıdalardan oluşmaktadır. Türkiye'nin yumurta ihracatının yaklaşık %90'ı, beyaz et ihracatının yaklaşık %70'i Irak'a yapılmaktadır. Bu çerçevede, tavukçuluk sektörünün Irak'taki gelişmelere karşı oldukça duyarlı olduğu göze çarpmaktadır. Un, bulgur ve irmik gibi tahıl ürünleri ihracatının da yaklaşık yarısı Irak'a gerçekleştirilmekte olup bu sektörde faaliyet gösteren firmalar açısından Irak'taki gelişmeler risk teşkil etmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

- Olumsuz hava koşullarının geçici etkileri ile 2014 yılının ilk çeyreğinde zayıf bir performans sergileyen ABD ekonomisinde toparlanma eğilimi devam etmektedir. Fed, varlık alım programının büyüklüğünü daraltmaya devam ederken ilk faiz artırımının 2015 yılında gerçekleşmesi beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde Fed'in para politikasına ilişkin alacağı kararların küresel sermaye hareketleri üzerinde etkili olmaya devam edeceği öngörülmektedir.
- Euro Alanı'nda ekonomik aktivite tedrici bir toparlanma eğilimi sergilemektedir. Son dönemde açıklanan öncü göstergeler bu eğilimin yılın ikinci çeyreğinde de devam ettiğine işaret etmektedir. Öte yandan, enflasyondaki gerilemenin sürmesi bölge ekonomisine ilişkin endişelerin artmasına neden olmuştur. Bu çerçevede, ECB politika faizini indirirken, 1 trilyon Euro'luk yeni bir uzun vadeli refinansman operasyonu paketini açıklamıştır. Alınan önlemlerin bölge ekonomilerinde ekonomik aktivitenin hızlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Japonya ekonomisi yılın ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla %1,5 ile beklentilerin üzerinde büyüme kaydetmiştir. Bu gelişmede, yatırım harcamalarındaki artışın yanı sıra tüketim harcamalarının Nisan ayında yürürlüğe giren vergi artırımlarının öncesine çekilmesi etkili olmuştur. Hâlihazırda gevşek para politikası izleyen Japonya'da tüketime ilişkin vergi oranının yükseltilmesinin ekonomik aktivite üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırlandırılması için hükümet tarafından yeni önlem paketleri açıklanmaktadır.
- Çin başta olmak üzere gelişmekte olan ekonomilerde ekonomik aktivitenin nispeten zayıf bir seyir izlediği görülmektedir. Öte yandan Çin'de imalat PMI verisi Haziran ayında aldığı 50,7 değeri ile Aralık 2013'ten bu yana ilk kez eşik değerin üzerinde gerçekleşerek sanayi üretiminde artışa işaret etmiştir.
- 2013 yılında %4 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi 2014 yılının ilk çeyreğinde %4,3 oranında büyüme kaydetmiştir. Bu dönemde yurt içi özel tüketim harcamaları TCMB ve BDDK tarafından alınan önlemler paralelinde ivme kaybetmiştir. Kamunun tüketim harcamaları ise yerel seçimler öncesinde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre çeyreklik bazda %4,4 artış kaydetmiştir. 2013 yılına kıyasla 2014'ün ilk çeyreğinde yatırım harcamaları büyümeyi olumsuz yönde etkilerken, tüketim harcamalarının katkısı azalmış; net ihracatın büyüme üzerindeki etkisi ise belirginleşmiştir.
- 2014 yılının ilk 5 ayında, ihracat yıllık bazda %7,4 artarken, ithalat aynı dönemde %5,6 oranında azalmıştır. Euro Alanı'nda genişleyici yönde alınan para politikası kararları paralelinde bölge ülkelerinde toparlanma eğiliminin devam etmesi ve Türkiye'nin ihracatındaki olumlu görünümün yılın kalan bölümünde de sürmesi beklenmektedir. Öte yandan, son dönemde Irak'ta yaşanan gelişmelerin özellikle kısa vadede Türkiye'nin ihracat performansını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Gerek doğrudan Irak'a gerekse Irak üzerinden diğer Orta Doğu ülkelerine gerçekleştirilen ihracat dikkate alındığında, dış ticaret açığındaki toparlanmanın önümüzdeki dönemde bir miktar baskı altında kalabileceği tahmin edilmektedir. Türkiye'nin ihracatı içinde yaklaşık %40 paya sahip olan AB ülkelerinde ekonominin 2014 yılında %1,6, 2015 yılında ise bir miktar ivme kazanarak %1,8 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir.
- 2014 yılının ikinci çeyreğine ilişkin öncü göstergeler iç talebin ılımlı seyrini sürdürdüğüne işaret etmektedir. Ayrıca, yurt içinde finansal piyasalarda gözlenen iyileşme paralelinde TCMB'nin faiz indirimlerinin de iç talebi olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Ayrıca, başta AB olmak üzere Türkiye'nin ihracat pazarlarında gözlenen görece toparlanma paralelinde net ihracatın büyümeye olumlu katkısının yılın ikinci çeyreğinde de süreceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, 2014 yılında Türkiye ekonomisinin %4 civarında bir büyüme kaydedeceğini öngörüyoruz.

İKTİSADİ ARAŞTIRMALAR BÖLÜMÜ

Hazırlayanlar:

İzlem Erdem	Bölüm Müdürü
Alper Gürler	Birim Müdürü
Özgür Demirtaş	Müdür Yardımcısı
H. Erhan Gül	Uzman
Aslı G. Şat Sezgin	Uzman
İlker Şahin	Uzman
Ahmet Aşarkaya	Uzman Yardımcısı